

รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

ร่างพระราชบัญญัติ ลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

กฎหมายใหม่

แก้ไข/ปรับปรุง

ยกเลิก

หน่วยงานของรัฐผู้เสนอร่างกฎหมาย กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์

ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยเฉพาะในหมวดหมู่ที่ ๗ เพื่อให้ไทยมีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็ง มีศักยภาพสูง และสามารถแข่งขันได้

ส่วนที่ ๑

เหตุผลความจำเป็นที่ต้องตรากฎหมายและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๑. สภาพปัญหา สาเหตุของปัญหา และผลกระทบของปัญหา

๑.๑ ปัญหาคืออะไร สาเหตุของปัญหาคืออะไร และผลกระทบของปัญหาคืออะไร

ในปัจจุบันสภาพการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับงานอันมีลิขสิทธิ์ เช่น งานเพลง มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วด้วยปัจจัยทางเทคโนโลยี การใช้ประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์เปลี่ยนแปลงไปอยู่บนแพลตฟอร์มต่าง ๆ บนอินเทอร์เน็ตมากกว่าการใช้ประโยชน์จากสำเนาในรูปแบบเดิม รวมทั้งมีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงสิทธิของนักแสดงเพื่อให้นักแสดงได้รับค่าตอบแทนจากการแสดงของตนมากยิ่งขึ้น และเพื่อให้สอดคล้องกับสนธิสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของนักแสดงและผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียง (WIPO Performances and Phonograms Treaty: WPPT) ซึ่งประเทศไทยมีพันธกรณีต้องเข้าเป็นภาคีตามความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership: RCEP) รวมทั้งยังปรากฏกลุ่มบุคคลที่ข่มขู่ ริดไถ ผู้ประกอบการที่ใช้งานเพลง โดยอ้างว่าผู้ประกอบการละเมิดลิขสิทธิ์ จึงปรากฏประเด็นปัญหาต่าง ๆ ดังนี้

๑. การแก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “โสตทัศนวัสดุ” “ภาพยนตร์” “สิ่งบันทึกเสียง”

- นิยามคำว่า “โสตทัศนวัสดุ” “ภาพยนตร์” และ “สิ่งบันทึกเสียง” ในพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฉบับปัจจุบันกำหนดให้ต้องมีการบันทึกลงในวัสดุ ทำให้อาจไม่ครอบคลุมงานที่บันทึกไว้ใน Cloud หรือบันทึกโดยเทคโนโลยีที่อาจเกิดขึ้นใหม่ ซึ่งทำให้งานเหล่านั้นอาจไม่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายลิขสิทธิ์ กฎหมายปัจจุบันจึงยังไม่รองรับพัฒนาการทางเทคโนโลยีในปัจจุบันและที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

๒. การแก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “นักแสดง”

- การคุ้มครองสิทธิของนักแสดงตามกฎหมายลิขสิทธิ์ในปัจจุบัน ศาลฎีกาได้พิพากษาว่าคุ้มครองเฉพาะนักแสดงซึ่งแสดงงานอันมีลิขสิทธิ์เท่านั้น แต่ไม่คุ้มครองผู้แสดงการเดินแบบเสื้อผ้า เช่น นางแบบ หรือพิธีกรซึ่งแสดงท่าทาง เดินและร้องเพลงในงานสนุกสนาน อย่างไรก็ตาม ขอบเขตการคุ้มครองของนักแสดงนี้ ไม่ได้มีการระบุไว้ในบทบัญญัติที่เป็นลายลักษณ์อักษรในพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ แต่เกิดจากการจำกัดของเขตโดยความกฎหมายของศาล ส่งผลให้ประชาชนทั่วไปไม่อาจทราบถึงขอบเขตการคุ้มครองของนักแสดงจากบทบัญญัติที่เป็นลายลักษณ์อักษร

- ประเทศไทยมีพันธกรณีตามความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership: RCEP) ที่จะต้องเข้าเป็นภาคีสันติสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของนักแสดงและผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียง (WIPO Performances and Phonograms Treaty: WPPT) อย่างไรก็ตาม ภายใต้อาณัติของประเทศไทยในปัจจุบันยังมีส่วนที่ไม่สอดคล้องกับ WPPT เช่น ไม่มีการให้ความคุ้มครองแก่นักแสดงซึ่งการแสดงที่เป็นการแสดงออกซึ่งศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิม (traditional cultural expression) แต่ไม่ใช่งานอันมีลิขสิทธิ์

๓. การแก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “เผยแพร่ต่อสาธารณชน”

- ประเทศไทยมีพันธกรณีตามความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership: RCEP) ที่จะต้องเข้าเป็นภาคีสันติสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของนักแสดงและผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียง (WIPO Performances and Phonograms Treaty: WPPT) อย่างไรก็ตาม ภายใต้อาณัติของประเทศไทยในปัจจุบันยังมีส่วนที่ไม่ชัดเจนว่าสอดคล้องกับ WPPT หรือไม่ ได้แก่ สิทธิแต่ผู้เดียวในการเผยแพร่ต่อสาธารณชนตามมาตรา ๑๕ ไม่ชัดเจนว่าครอบคลุมการทำให้เข้าถึงได้ในสถานที่และเวลาที่แต่ละบุคคลเป็นผู้เลือก (making available to the public in such a way that members of the public may access them from a place and at a time individually chosen by them) หรือไม่ ทั้งนี้ เนื่องจากนิยาม “เผยแพร่ต่อสาธารณชน” ไม่ได้กล่าวถึงสิทธิการทำให้สาธารณชนอาจเข้าถึงได้จากสถานที่และในเวลาทีแต่ละบุคคลเป็นผู้เลือกไว้อย่างชัดเจน ทำให้อาจตีความได้ว่ากฎหมายลิขสิทธิ์ในปัจจุบันไม่ครอบคลุมการอัปโหลดงานขึ้นบนอินเทอร์เน็ต

- ปัจจุบันการใช้ประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์มีสัดส่วนเป็นจำนวนมากที่เป็นการใช้งานผ่านทางอินเทอร์เน็ต การที่กฎหมายมีความคลุมเครือในประเด็นนี้จึงอาจทำให้เกิดข้อพิพาทได้ง่าย และเป็นจำนวนมาก จึงสมควรที่จะมีการระบุให้ชัดเจนเพื่อเป็นการลดโอกาสในการเกิดข้อพิพาท และเพื่อให้มั่นใจว่ากฎหมายสอดคล้องกับพันธกรณีตามความตกลงระหว่างประเทศ

๔. การแก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “การโฆษณา”

- นิยามคำว่า “การโฆษณา” ที่มีอยู่ในพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฉบับปัจจุบันกำหนดให้หมายความถึง “การนำเสนอจำลองของงานออกจำหน่าย” ซึ่งมีผู้ให้ความเห็นทางกฎหมายว่า หมายความว่าเฉพาะถึงการจำหน่ายสำเนาที่เป็นรูปร่าง (tangible) เท่านั้น ซึ่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์ในงานบางประเภทจะเริ่มนับอายุการคุ้มครอง ๕๐ ปีใหม่ เมื่อได้มีการโฆษณาเป็นครั้งแรก ผลที่เกิดขึ้นคือ บรรดางานที่ได้ทำขึ้นและนำออกเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ตแต่ไม่มีการจำหน่ายสำเนาที่เป็นรูปร่าง เช่น งานดนตรีกรรม งานภาพยนตร์ ในแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียจะถือว่ายังไม่มีการโฆษณา ดังนั้น เจ้าของลิขสิทธิ์ที่ได้เผยแพร่และหาประโยชน์ในงานผ่านทางอินเทอร์เน็ตไปแล้ว เมื่อใกล้ครบระยะเวลาในการคุ้มครองลิขสิทธิ์ จึงอาจอาศัยช่องว่างของกฎหมายในการทำสำเนาที่มีรูปร่างขึ้นออกจำหน่าย เพื่อให้อายุการคุ้มครองลิขสิทธิ์ ๕๐ ปีเริ่มนับใหม่

- ช่องว่างของกฎหมายในการสามารถทำให้เริ่มนับอายุการคุ้มครองใหม่ได้นี้ ทำให้การคุ้มครองลิขสิทธิ์ขาดเสถียรภาพ (Predictability) เพราะเจ้าของลิขสิทธิ์และผู้สร้างสรรค์รายอื่น ๆ รวมทั้งประชาชนทั่วไปไม่สามารถคาดการณ์ได้ว่าระยะเวลาการคุ้มครองลิขสิทธิ์ในงานแต่ละชิ้นจะสิ้นสุดลงเมื่อใด และไม่อาจทราบได้ว่า เจ้าของลิขสิทธิ์ของงานแต่ละชิ้นจะมีการนำสำเนาที่เป็นรูปร่างออกจำหน่ายเพื่อขยายอายุการคุ้มครองลิขสิทธิ์หรือไม่ ซึ่งทำให้เกิดความเสี่ยงทางกฎหมายในการประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับงานอันมีลิขสิทธิ์

๕. การแก้ไขเพิ่มเติมการคุ้มครองลิขสิทธิ์ระหว่างประเทศ

- พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ใช้คำว่า “อนุสัญญา” เพื่อกล่าวถึงความตกลงระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วยทุกชนิด แต่เนื่องจากคำว่าอนุสัญญา โดยทั่วไปมีความหมายที่เฉพาะเจาะจงกว่าคำว่าความตกลงระหว่างประเทศ จึงอาจทำให้ประชาชนทั่วไปสับสนได้ว่า คำว่า “อนุสัญญา” นี้ครอบคลุมถึงความตกลงระหว่างประเทศที่มีชื่อเรียกอย่างอื่น เช่น สนธิสัญญา ด้วยหรือไม่

- ประเทศไทยมีพันธกรณีตามความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership: RCEP) ที่จะต้องเข้าเป็นภาคีสันติสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของนักแสดงและผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียง (WIPO Performances and Phonograms Treaty: WPPT) อย่างไรก็ตาม กฎหมายลิขสิทธิ์ของประเทศไทยในปัจจุบันยังมีส่วนที่ไม่สอดคล้องกับ WPPT เช่น ไม่มีการกำหนดให้นักแสดงต่างชาติซึ่งการแสดงบันทึกอยู่ในสิ่งบันทึกเสียงหรือเผยแพร่อยู่ในงานแพร่เสียงแพร่ภาพ ที่ได้รับความคุ้มครองลิขสิทธิ์ ได้รับความคุ้มครองสิทธิของนักแสดงในประเทศไทยด้วย

๖. การแก้ไขเพิ่มเติมสิทธิทางศีลธรรมของผู้สร้างสรรค์และนักแสดง

- ปัจจุบัน ผู้สร้างสรรค์และนักแสดงมีสิทธิที่จะแสดงว่าตนเป็นผู้สร้างสรรค์หรือนักแสดง อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันผู้สร้างสรรค์และนักแสดงยังไม่สามารถเรียกร้องให้แก้ไขชื่อที่ระบุผิดให้ถูกต้องได้ (ตามนัยคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๔๖๙/๒๕๕๒ กรณีผู้แต่งทำนองเพลงฟ้องร้องบุคคลที่ทำแผ่นเพลงขึ้นมาขายว่าละเมิดสิทธิในการแสดงว่าตนเป็นผู้สร้างสรรค์ โดยการใส่ชื่อผู้แต่งทำนองเพลงผิดคน และใส่ชื่อผู้แต่งคำร้องเป็นผู้แต่งทำนองแทน ศาลได้พิพากษาว่าไม่ได้มีการละเมิดสิทธิที่จะแสดงว่าตนเป็นผู้สร้างสรรค์ เนื่องจากเป็นการใส่ชื่อผิดโดยสุจริต) ผู้สร้างสรรค์และนักแสดงจึงไม่มีช่องทางตามกฎหมายที่จะเรียกร้องให้ผู้รับโอนสิทธิหรือบุคคลอื่นคุ้มครองชื่อของตนในฐานะเป็นผู้สร้างสรรค์หรือนักแสดง

- ประเทศไทยมีพันธกรณีตามความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership: RCEP) ที่จะต้องเข้าเป็นภาคีสันติสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของนักแสดงและผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียง (WIPO Performances and Phonograms Treaty: WPPT) อย่างไรก็ตาม กฎหมายลิขสิทธิ์ของประเทศไทยในปัจจุบันยังมีส่วนที่ไม่สอดคล้องกับ WPPT ได้แก่ ไม่มีการกำหนดสิทธิทางศีลธรรมให้นักแสดงสามารถเรียกร้องให้บุคคลอื่นระบุว่าตนเป็นนักแสดงได้ (Right of Attribution)

๗. การแก้ไขเพิ่มเติมสิทธิแต่ผู้เดียวของนักแสดง

- ประเทศไทยมีพันธกรณีตามความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership: RCEP) ที่จะต้องเข้าเป็นภาคีสันติสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของนักแสดงและผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียง (WIPO Performances and Phonograms Treaty: WPPT) อย่างไรก็ตาม กฎหมายลิขสิทธิ์ของประเทศไทยในปัจจุบันยังมีส่วนที่ไม่สอดคล้องกับ WPPT เช่น ไม่มีการกำหนดให้นักแสดงมีสิทธิแต่ผู้เดียวในการทำซ้ำ (reproduction) จำหน่าย (distribution) ทำให้เข้าถึงได้ในสถานที่และเวลาที่แต่ละบุคคลเป็นผู้เลือก (making available to the public in such a way that members of the public may access them from a place and at a time individually chosen by them) และให้เช่า (rental) เป็นต้น

๘. การแก้ไขเพิ่มเติมสิทธิได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรมของนักแสดง

- นักแสดงในปัจจุบันมีสิทธิได้รับค่าตอบแทนจากการใช้งานสิ่งบันทึกเสียง แต่ในทางปฏิบัติ นักแสดงจำนวนมากไม่ได้รับค่าตอบแทนในส่วนนี้แต่อย่างใด ทั้งนี้ ส่วนหนึ่งเนื่องจากนักแสดงไม่ทราบว่าตนมีสิทธินี้อยู่ ส่วนหนึ่งเนื่องจากนักแสดงไม่มีความสามารถที่จะดำเนินการจัดเก็บค่าตอบแทนด้วยตนเอง

- ผู้ประกอบการซึ่งใช้งานสิ่งบันเทิงเสียงมีหน้าที่ต้องชำระค่าลิขสิทธิ์ให้แก่เจ้าของลิขสิทธิ์ในสิ่งบันเทิงเสียงและค่าตอบแทนที่เป็นธรรมให้แก่นักแสดง ทำให้ต้องมีการชำระสองครั้งแก่เจ้าของลิขสิทธิ์สองราย สำหรับการใช้งานสิ่งบันเทิงเสียงเดียว เป็นการชำระเงินซ้ำซ้อน ทำให้ผู้ประกอบการเกิดความสับสน และมีความไม่สะดวกที่จะใช้งานสิ่งบันเทิงเสียงโดยไม่ละเมิดลิขสิทธิ์

- นักแสดงในปัจจุบันไม่อาจทราบได้ว่า ค่าตอบแทนที่ตนจะได้รับจากสิทธิในการได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรมนี้ เป็นค่าตอบแทนในอัตราเท่าใด เนื่องจากกรณีที่ตกลงค่าตอบแทนกับผู้ใช้งานสิ่งบันเทิงเสียงไม่ได้ จะต้องขอให้อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญาเป็นผู้มีคำสั่งกำหนดค่าตอบแทน

๙. การแก้ไขเพิ่มเติมอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการลิขสิทธิ์

- ปัจจุบัน คณะกรรมการลิขสิทธิ์มีอำนาจในการวินิจฉัยอุทธรณ์ตามมาตรา ๕๕ แต่ไม่มีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์ในการวินิจฉัย ทำให้ไม่มีอำนาจตามพระราชบัญญัติที่จะกำหนดขั้นตอนและวิธีการต่าง ๆ เช่น แบบที่จะต้องใช้ในการยื่นอุทธรณ์ เป็นต้น ทำให้ไม่มีกฎหมายรองรับกระบวนการและขั้นตอนในการพิจารณาอุทธรณ์

- คณะกรรมการลิขสิทธิ์ไม่มีอำนาจที่จะกำหนดอัตราค่าตอบแทนที่เป็นธรรมของนักแสดง ทำให้เจ้าของลิขสิทธิ์และนักแสดงไม่อาจทราบได้ว่า ค่าตอบแทนที่ตนจะได้รับจากสิทธิในการได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรมนี้ เป็นค่าตอบแทนในอัตราเท่าใด

๑๐. การเพิ่มบทบัญญัติเกี่ยวกับการทำลายของกลางในคดีแพ่ง

- ประเทศไทยมีพันธกรณีตามความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership: RCEP) ซึ่งกำหนดให้เจ้าของลิขสิทธิ์สามารถร้องขอให้ศาลในคดีแพ่งมีคำสั่งให้นำสิ่งของที่ละเมิดลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดงไปทำลายหรือทำให้ใช้ไม่ได้โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย อย่างไรก็ตาม กฎหมายลิขสิทธิ์ของประเทศไทยในปัจจุบันมีการกำหนดเกี่ยวกับการนำสิ่งของที่ละเมิดลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดงไปทำลายหรือทำให้ใช้ไม่ได้อย่างชัดเจน เฉพาะสำหรับในคดีอาญาเท่านั้น

๑๑. การปรับปรุงบทกำหนดโทษ

- ปัจจุบัน มีกลุ่มบุคคลที่อ้างว่าเป็นตัวแทนเจ้าของลิขสิทธิ์ใช้อัตราโทษขั้นต่ำของความผิดฐานละเมิดลิขสิทธิ์เป็นเครื่องมือในการข่มขู่ เพื่อเรียกรับทรัพย์สินจากประชาชนทั่วไปและผู้ประกอบการรายย่อย ทำให้ประชาชนที่ไม่รู้กฎหมายและรู้เท่าไม่ถึงการณ์ต้องจ่ายอมจ่ายเงินจำนวนมากให้แก่กลุ่มบุคคลเหล่านี้เพื่อไม่ให้ดำเนินคดี แม้ว่าโดยความเป็นจริงแล้วอาจไม่ได้กระทำการละเมิดลิขสิทธิ์เลยก็ตาม นอกจากนี้ ในคดีอาญาเกี่ยวกับลิขสิทธิ์ที่มีการฟ้องร้องต่อศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ บรรดาคดีที่ศาลได้พิพากษาว่าจำเลยกระทำความผิด ส่วนมากศาลมักมีคำพิพากษาให้รอการลงโทษ (รายละเอียดปรากฏตามตารางด้านล่าง) เนื่องจากเห็นว่าอัตราโทษขั้นต่ำทำให้ศาลไม่สามารถกำหนดโทษให้สอดคล้องกับพฤติการณ์และความร้ายแรงของความผิดที่จำเลยกระทำได้ การดำเนินคดีเกี่ยวกับลิขสิทธิ์ในปัจจุบันจึงมีลักษณะที่ทำให้ผู้บริสุทธิ์ต้องชำระค่าเสียหาย ในขณะที่ผู้กระทำความผิดไม่ถูกลงโทษ

คำพิพากษา	จำนวนคดี (พ.ศ. ๒๕๖๕)	จำนวนคดี (พ.ศ. ๒๕๖๖)
ลงโทษ	๕๓	๓๕
รอกาลลงโทษ	๒๐๓	๑๓๕
รอกาลกำหนดโทษ	๔	๐
ยกฟ้อง	๓๕	๖๕
อื่น ๆ เช่น รอลงโทษหรือลงโทษ เฉพาะจำเลยบางราย ถอนฟ้อง พิพากษายอมยอม จำหน่ายคดี ออกจากสารบบความชั่วคราว	๒๗๙	๒๗๕
รวม	๕๗๔	๕๑๐

ข้อมูลสถิติจากศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง

- เมื่อครั้งยกร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๕ คณะกรรมการกฤษฎีกา คณะกรรมาธิการทั้งในชั้นสภาผู้แทนราษฎร และชั้นวุฒิสภา ได้ให้ความเห็นว่าสมควรที่จะยกเลิกอัตราโทษขั้นต่ำ ในกฎหมายลิขสิทธิ์ เพื่อให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจกำหนดโทษให้สอดคล้องกับพฤติการณ์และความร้ายแรงได้ และเพื่อให้กฎหมายมีความสอดคล้องกันทั้งฉบับ

๑.๒ เหตุไฉนรัฐจึงควรแทรกแซงในเรื่องนี้

ปัจจุบันอุตสาหกรรมเพลงทั่วโลกเติบโตอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากช่องทางดิจิทัลออนไลน์ที่มีการเติบโตของรายได้สูงสุดจากที่เคยสร้างได้ในอดีต โดยในปี ๒๕๖๕ อุตสาหกรรมเพลงทั่วโลกสามารถสร้างมูลค่ารวมได้สูงราว ๙๑๕,๐๐๐ ล้านบาท ซึ่งเพิ่มขึ้นกว่า ๘.๙๓% จากปี ๒๕๖๔ ที่มีมูลค่าราว ๘๔๐,๐๐๐ ล้านบาท จะเห็นได้ว่ามูลค่าอุตสาหกรรมเพลงในปี ๒๕๖๕ นั้น เพิ่มสูงที่สุดเป็นประวัติการณ์ นับตั้งแต่เริ่มมีการเก็บข้อมูลจากสมาพันธ์ผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียงระหว่างประเทศ (International Federation of the Phonographic Industry: IFPI) โดยเฉพาะรายได้บน Music Streaming Platform ที่มีมูลค่าสูงราว ๖๒๕,๐๐๐ ล้านบาท ของมูลค่ารวมของอุตสาหกรรมเพลงทั่วโลก ซึ่งสอดคล้องกับทิศทางของอุตสาหกรรมเพลงไทยที่มีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง และสามารถสร้างรายได้ในหลากหลายมิติ โดยเฉพาะรายได้จากช่องทางดิจิทัลออนไลน์ที่เป็นที่นิยม เช่น YouTube Joox Spotify Apple Music และ TikTok ซึ่งเป็นช่องทางที่ช่วยให้อุตสาหกรรมเพลงไทยเติบโตได้อย่างรวดเร็ว (ข้อมูลจาก IFPI และสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Transactions Development Agency: ETDA))

นอกจากนี้ ยังมีรายได้ในอุตสาหกรรมเพลงไทยอีกมิติหนึ่งที่สำคัญ คือ รายได้จากการแสดงและเผยแพร่ผลงานเพลงในที่สาธารณะของศิลปิน อันมาจากการเติบโตและขยายตัวของธุรกิจเกี่ยวกับกิจกรรมสร้างสรรค์ ความบันเทิง (Showbiz Business) เช่น การจัดงานแสดง Concert Music Festival การจัดงาน Event ที่เชื่อมโยงกับธุรกิจ และการจัด Fan meeting ของศิลปิน ที่ครอบคลุมทั้งในประเทศและต่างประเทศมากขึ้น ดังนั้น อุตสาหกรรมเพลงไทยจึงเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมที่สำคัญที่ช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศที่มีศักยภาพ และสามารถสร้างเม็ดเงินและรายได้ให้แก่ประเทศอย่างมหาศาล

การส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมเพลงไทยนั้น ต้องอาศัยการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการลงทุนขยายศักยภาพการบริหารจัดการข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ การดูแลและพัฒนาศิลปิน การพัฒนารอบกฎหมาย กฎกติกา ในการแข่งขันที่เป็นธรรม ควบคู่ไปกับการส่งเสริม และให้ความรู้แก่บุคคลที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมเพลง ทั้งในด้านการคุ้มครองและการใช้ประโยชน์ลิขสิทธิ์เพลง

รวมถึงสิทธิที่เกี่ยวข้อง เช่น สิทธิของนักแสดง เพื่อให้ลิขสิทธิ์เพลงและสิทธิของนักแสดงเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างมูลค่าเชิงเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมเพลงไทย

การปรับปรุงกฎหมายลิขสิทธิ์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสิทธิของนักแสดงทั้งสำหรับสิทธิเกี่ยวกับสิ่งบันทึกเสียงและสิทธิเกี่ยวกับการแสดงนี้ จึงเป็นทั้งการส่งเสริมอุตสาหกรรมเพลงไทย และเป็นการปฏิบัติตามพันธกรณีตามความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership: RCEP) เกี่ยวกับการเข้าเป็นภาคีของสนธิสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของนักแสดงและผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียง (WIPO Performances and Phonograms Treaty: WPPT) ซึ่งจะส่งผลดีต่อการค้า การลงทุนในประเทศไทยอีกด้วย

๒. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการแทรกแซง

วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการแทรกแซงคืออะไร

๑. การแก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “โสตทัศนวัสดุ” “ภาพยนตร์” “สิ่งบันทึกเสียง”
 - เพื่อให้การคุ้มครองลิขสิทธิ์ครอบคลุมพัฒนาการทางเทคโนโลยีใหม่ ๆ และเพื่อให้เจ้าของลิขสิทธิ์ได้รับความคุ้มครองเท่าเทียมกันไม่ว่าจะใช้เทคโนโลยีใดในการบันทึกงานที่ได้สร้างสรรค์ขึ้น ทำให้การพัฒนาการทางเทคโนโลยีไม่เป็นอุปสรรคต่อการให้ความคุ้มครองลิขสิทธิ์
๒. การแก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “นักแสดง”
 - เพื่อให้ประชาชนทั่วไปสามารถทราบขอบเขตการคุ้มครองของกฎหมายได้ว่ามีเฉพาะนักแสดงซึ่งแสดงงานอันมีลิขสิทธิ์หรือการแสดงออกซึ่งศิลปะวัฒนธรรมที่จะได้รับความคุ้มครองสิทธิของนักแสดงตามกฎหมายลิขสิทธิ์ไทย
 - เพื่อให้นักแสดงซึ่งแสดงศิลปะวัฒนธรรมที่ไม่เข้าข่ายงานอันมีลิขสิทธิ์ ได้รับความคุ้มครองตามสิทธิของนักแสดง เป็นการส่งเสริมและบำรุงรักษาการแสดงศิลปะวัฒนธรรม ให้นักแสดงซึ่งประกอบอาชีพแสดงศิลปะวัฒนธรรมได้รับความคุ้มครองและสามารถใช้ประโยชน์จากสิทธิของนักแสดงตามกฎหมายลิขสิทธิ์ได้
 - เพื่อให้สอดคล้องกับพันธกรณีตามความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership: RCEP)
๓. การแก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “เผยแพร่ต่อสาธารณชน”
 - เพื่อให้เกิดความชัดเจนว่าการอัปโหลดงานขึ้นบนอินเทอร์เน็ตได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายลิขสิทธิ์ สอดคล้องกับรูปแบบการเผยแพร่และการบริโภคงานอันมีลิขสิทธิ์ในปัจจุบัน
 - เพื่อให้สอดคล้องกับพันธกรณีตามความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership: RCEP)
๔. การแก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “การโฆษณา”
 - เพื่อเป็นการปิดช่องว่างของกฎหมายเกี่ยวกับการขยายเวลาการคุ้มครองงานอันมีลิขสิทธิ์ และทำให้การนับเวลาการคุ้มครองของแต่ละงานมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับรูปแบบการเผยแพร่และการบริโภคงานอันมีลิขสิทธิ์ตามสภาพของเทคโนโลยีในปัจจุบัน
๕. การแก้ไขเพิ่มเติมการคุ้มครองลิขสิทธิ์ระหว่างประเทศ
 - เพื่อให้สอดคล้องกับพันธกรณีตามความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership: RCEP)

๖. การแก้ไขเพิ่มเติมสิทธิทางศีลธรรมของผู้สร้างสรรค์และนักแสดง
 - เพื่อให้นักแสดงมีช่องทางตามกฎหมายที่จะเรียกร้องให้ผู้รับโอนสิทธิหรือบุคคลอื่นคุ้มครองชื่อเสียงของตนในฐานะเป็นผู้สร้างสรรค์หรือนักแสดง
 - เพื่อให้สอดคล้องกับพันธกรณีตามความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership: RCEP)
๗. การแก้ไขเพิ่มเติมสิทธิแต่ผู้เดียวของนักแสดง
 - เพื่อให้สอดคล้องกับพันธกรณีตามความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership: RCEP)
๘. การแก้ไขเพิ่มเติมสิทธิได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรมของนักแสดง
 - เพื่อให้นักแสดงได้รับค่าตอบแทนจากการใช้งานสิ่งบันทึกเสียงอย่างแท้จริง และได้ทราบอัตราค่าตอบแทนที่ตนเองจะได้รับตามสิทธินี้ เพื่อที่จะสามารถตัดสินใจโดยมีข้อมูลที่ครบถ้วน หากเจ้าของลิขสิทธิ์เสนอให้โอนสิทธิของนักแสดงให้ไปเป็นของเจ้าของลิขสิทธิ์
 - เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาการจัดเก็บค่าใช้งานสิ่งบันทึกเสียงซ้ำซ้อน ไม่ให้เกิดกรณีที่ผู้ประกอบการชำระค่าลิขสิทธิ์ให้แก่เจ้าของลิขสิทธิ์ในสิ่งบันทึกเสียงไปแล้ว แต่นักแสดงยังคงมาเรียกร้องค่าตอบแทนจากสิทธิในการได้รับค่าตอบแทนของนักแสดงสำหรับการใช้งานสิ่งบันทึกเสียงเดียวกันอีก
 - เพื่อให้สอดคล้องกับพันธกรณีตามความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership: RCEP)
๙. การแก้ไขเพิ่มเติมอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการลิขสิทธิ์
 - เพื่อให้มีกฎหมายรองรับการใช้อำนาจของคณะกรรมการลิขสิทธิ์ในการประกาศหลักเกณฑ์และวิธีการในการวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งของอธิบดี
 - เพื่อให้คณะกรรมการลิขสิทธิ์สามารถกำหนดอัตราค่าตอบแทนที่เป็นธรรมสำหรับนักแสดง
๑๐. การเพิ่มบทบัญญัติเกี่ยวกับการทำลายของกลางในคดีแพ่ง
 - เพื่อให้สอดคล้องกับพันธกรณีตามความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership: RCEP)
๑๑. การปรับปรุงบทกำหนดโทษ
 - การยกเลิกอัตราโทษขั้นต่ำเพื่อให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจกำหนดโทษให้สอดคล้องกับพฤติการณ์และความร้ายแรงของความผิด

๓. การแก้ปัญหาในปัจจุบัน

๓.๑ วิธีการแก้ปัญหาที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันคืออะไร

ปัญหาในประเด็นเกี่ยวกับบทนิยามของถ้อยคำในพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติมสิทธิทางศีลธรรมของผู้สร้างสรรค์และนักแสดง และอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการลิขสิทธิ์ กรมทรัพย์สินทางปัญญาแก้ไขปัญหาโดยอาศัยการตีความถ้อยคำทางกฎหมายให้สอดคล้องกับวิธีการดำเนินธุรกิจและแนวทางปฏิบัติที่เป็นจริง อย่างไรก็ตาม วิธีการแก้ปัญหามาจากการตีความกฎหมายนี้ อาจทำให้ประชาชนทั่วไปไม่สามารถทราบถึงวิธีการใช้กฎหมายจากลายลักษณ์อักษรของบทบัญญัติที่มีการระบุไว้ในพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติมได้

ปัญหาในประเด็นเกี่ยวกับสิทธิได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรมของนักแสดง กรมทรัพย์สินทางปัญญา แก้ไขปัญหาโดยการประชาสัมพันธ์สร้างความตระหนักรู้แก่เจ้าของลิขสิทธิ์ นักแสดง และผู้ประกอบการ และได้ออกหลักปฏิบัติที่ดีในการบริหารการจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์เพลง (Code of Conduct) เป็นแนวทางในการบริหารจัดการองค์กรจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์ (Collective Management Organization: CMO) เพื่อให้การชำระและการบริหารจัดการค่าลิขสิทธิ์เพลงและค่าตอบแทนของนักแสดงเป็นไปอย่างเป็นธรรมและเป็นระบบ

ปัญหาในประเด็นเกี่ยวกับการนำสิ่งของที่ละเมิดลิขสิทธิ์ไปทำให้ใช้ไม่ได้หรือทำลายในคดีแพ่ง และอัตราโทษขั้นต่ำ มีการดำเนินการทางตุลาการ กล่าวคือ โจทก์สามารถทำสัญญาประนีประนอมยอมความในคดีแพ่งโดยตกลงให้จำเลยนำสิ่งของไปทำให้ใช้ไม่ได้หรือทำลายเสีย หรือสามารถดำเนินการฟ้องร้องเป็นคดีอาญาต่อศาล เพื่อให้ศาลในคดีอาญามีคำสั่งให้นำสิ่งของที่ละเมิดลิขสิทธิ์ไปทำให้ใช้ไม่ได้หรือทำลายควบคู่ไปกับการดำเนินการในคดีแพ่งได้ นอกจากนี้ ในประเด็นปัญหาเกี่ยวกับอัตราโทษขั้นต่ำ ศาลได้อาศัยอำนาจตามกฎหมายอาญาและกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาพิพากษาให้รอการลงโทษจำเลยในคดีที่เมื่อพิจารณาพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งคดีแล้ว อัตราโทษขั้นต่ำสูงเกินกว่าโทษที่จำเลยควรจะได้รับ

อย่างไรก็ดี ปัญหาอื่นๆ เช่น การคุ้มครองลิขสิทธิ์ระหว่างประเทศ และการเพิ่มสิทธิแต่ผู้เดียวของนักแสดง เป็นปัญหาที่กรมทรัพย์สินทางปัญญาไม่อาจแก้ไขได้โดยไม่มีบทอาศัยอำนาจตามกฎหมาย ดังนั้น เพื่อให้มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ทันสมัย สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างครบถ้วน จึงจำเป็นต้องอาศัยวิธีการทางนิติบัญญัติโดยการตราพระราชบัญญัติ

๓.๒ ต่างประเทศแก้ปัญหาอย่างไร (ถ้ามี) และการดำเนินการดังกล่าวเหมาะสมกับสังคมไทยหรือไม่ อย่างไร

๑. การแก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “โสตทัศนวัสดุ” “ภาพยนตร์” “สิ่งบันทึกเสียง”
นิยามคำว่า “โสตทัศนวัสดุ” “ภาพยนตร์” และ “สิ่งบันทึกเสียง” ในบางประเทศบัญญัติโดยไม่ใช่คำว่า “วัสดุ” แต่ใช้คำว่า “ไม่ว่าบันทึกใน “สื่อ (medium)” ใด ๆ แทน เช่น สหราชอาณาจักร อินเดีย^๑
บางประเทศบัญญัติให้สิ่งบันทึกเสียง หมายความว่าเสียงที่อยู่ในสิ่งบันทึก (record) โดยสิ่งบันทึกอาจอยู่ในรูปแบบใด ๆ เช่น แผ่น เทป กระดาษ ฟิล์มอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น เช่น ออสเตรเลีย สิงคโปร์^๒
การยกเลิกเงื่อนไขเกี่ยวกับการบันทึกลงในวัสดุ โดยให้สามารถบันทึกในลักษณะใด ๆ ก็ได้ มีความเหมาะสมกับสังคมไทย เนื่องจากในปัจจุบันการสร้างสรรคสิ่งบันทึกเสียงและโสตทัศนวัสดุสามารถทำได้โดยอาศัยเทคโนโลยีใหม่ซึ่งอาจไม่จำเป็นต้องมีแผ่น เทป หรืออาจมีการบันทึกไว้ในเซิร์ฟเวอร์ ณ สถานที่แห่งหนึ่ง แต่เป็นการบันทึกในฟิล์มอิเล็กทรอนิกส์เพียงอย่างเดียว เช่น การ live stream วิดีโอจากโทรศัพท์มือถือ หรือการนำเข้าฟิล์มอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งเก็บไว้ใน Cloud Storage เป็นต้น

^๑ UK Copyright, Design, and Patents Act Section ๕A:

“sound recording” means ... a recording of sounds, from which the sounds may be reproduced ... regardless of the medium on which the recording is made or the method by which the sounds are reproduced or produced.”

^๒ Australia Copyright Act Section ๑๐:

“sound recording means the aggregate of the sounds embodied in a record.”

“record includes a disc, tape, paper, electronic file or other device in which sounds are embodied.”

๒. การแก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “นักแสดง”

นิยามคำว่า “นักแสดง” ในบางประเทศ เช่น สวิตเซอร์แลนด์ รัสเซีย อินเดีย กำหนดให้นักแสดงหมายความรวมถึงผู้ที่แสดงศิลปวัฒนธรรมด้วย^๓

การกำหนดให้นักแสดง หมายความรวมถึง ผู้ที่แสดงศิลปวัฒนธรรมด้วยความเหมาะสมกับประเทศไทย เนื่องจากประเทศไทยมีศิลปะวัฒนธรรมที่งดงาม หลากหลาย และมีเป็นจำนวนมาก ซึ่งนักแสดงซึ่งแสดงศิลปวัฒนธรรมเหล่านั้นสมควรที่จะได้รับความคุ้มครองโดยไม่ต้องคำนึงว่าสิ่งที่แสดงจะเป็นงานอันมีลิขสิทธิ์หรือไม่

๓. การแก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “เผยแพร่ต่อสาธารณชน”

นิยามคำว่า “เผยแพร่ต่อสาธารณชน” ในบางประเทศบัญญัติอย่างชัดเจน ให้ความหมายรวมถึง การทำให้สาธารณชนอาจเข้าถึงได้จากสถานที่และในเวลาที่แตกต่างกันเป็นผู้อุปถัมภ์ เช่น สหราชอาณาจักร สิงคโปร์ มาเลเซีย อินเดีย^๔

การบัญญัติให้การเผยแพร่ต่อสาธารณชน หมายความรวมถึง การทำให้สาธารณชนอาจเข้าถึงได้จากสถานที่และในเวลาที่แตกต่างกันเป็นผู้อุปถัมภ์อย่างชัดเจนมีความเหมาะสมกับสังคมไทย เนื่องจากในปัจจุบันการบริโภคและการใช้ประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์และการแสดง มีสัดส่วนที่เป็นการใช้งานผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง การปรับปรุงแก้ไขให้เกิดความชัดเจนจะทำให้กฎหมายลิขสิทธิ์สอดคล้องกับพัฒนาการทางเทคโนโลยีในปัจจุบัน

๔. การแก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “การโฆษณา”

นิยามคำว่า “การโฆษณา” ในต่างประเทศมีความแตกต่างกัน ดังนี้

๔.๑ บางประเทศ เช่น สหราชอาณาจักร กำหนดให้หมายความรวมถึง การทำให้สาธารณชนเข้าถึงได้ผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์^๕

^๓ Switzerland Act on Copyright and Related Rights Article ๓๓:

๑. A performer is any natural person who performs a work or an expression of folklore or who participates artistically in the performance of such a work. Russia Civil Code Article ๑๓๑๓:

The performer (author of the performance) is the individual by whose creative labor the result of a performance has been created, the performing artist (actor, singer, musician, dancer, or other person who plays a role, reads, declaims, sings, plays a musical instrument or in another way participates in the performance of a work of literature, art, or folk creativity, including a popular, circus, or puppet piece), the director-producer of a show, (the person conducting the production of a theatrical, circus, puppet, popular, or other theatrical-viewing presentation) and also the conductor.

India Copyright Act Section ๒:

(qq) “performer” includes an actor, singer, musician, dancer, acrobat, juggler, conjurer, snake charmer, a person delivering a lecture or any other person who makes a performance;

^๔ UK Copyright, Design, and Patents Act Section ๒๐:

(๒) References in this Part to communication to the public are to communication to the public by electronic transmission, and in relation to a work include—

(a) the broadcasting of the work;

(b) the making available to the public of the work by electronic transmission in such a way that members of the public may access it from a place and at a time individually chosen by them.

Singapore Copyright Act Section ๖๑:

(๑) “Communicate”, in relation to a work or performance, means to transmit the work or performance by electronic means, and includes —

(a) broadcasting the work or performance;

(b) the inclusion of the work or performance in a cable programme; and

(c) making the work or performance available (on a network or otherwise) in way that it may be accessed by any person on demand.

Section ๖๒:

A person may access a thing “on demand” if the person may access the thing from a place and at a time chosen by the person.

^๕ UK Copyright, Design, and Patents Act Section ๑๗๕:

(๑) In this Part “publication”, in relation to a work—

(a) means the issue of copies to the public, and

๔.๒ บางประเทศ เช่น อินโดนีเซีย กำหนดให้หมายความถึง การทำให้บุคคลอื่นรับรู้ถึงงานได้ ไม่ว่าโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์หรือวิธีการทางอื่น^๖

๔.๓ บางประเทศ เช่น สิงคโปร์ กำหนดให้หมายความถึง การนำเสนอเสนอต่อสาธารณชน ไม่ว่าโดยการขาย โดยผ่านทางอินเทอร์เน็ต หรือโดยทางอื่น^๗

การกำหนดให้การโฆษณา หมายความว่ารวมถึง การนำเสนอออกเสนอต่อสาธารณชน ผ่านทางอินเทอร์เน็ตมีความเหมาะสมกับสังคมไทย เนื่องจากในปัจจุบันการบริโภคและการใช้ประโยชน์จาก งานอันมีลิขสิทธิ์ มีสัดส่วนที่เป็นการใช้งานผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง การปรับปรุงแก้ไข ให้เกิดความชัดเจนจะทำให้กฎหมายลิขสิทธิ์สอดคล้องกับพัฒนาการทางเทคโนโลยีในปัจจุบัน

๕. การแก้ไขเพิ่มเติมการคุ้มครองลิขสิทธิ์ระหว่างประเทศ

สนธิสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของนักแสดงและผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียง (WIPO Performances and Phonograms Treaty: WPPT) ซึ่งประเทศไทยมีพันธกรณีที่จะต้องเข้าเป็นภาคี กำหนดให้ประเทศภาคีต้องให้ความคุ้มครองสิทธิของนักแสดงแก่นักแสดงต่างชาติซึ่งการแสดงบันทึก อยู่ในสิ่งบันทึกเสียง หรือเผยแพร่อยู่ในงานแพร่เสียงแพร่ภาพที่ได้รับความคุ้มครองลิขสิทธิ์ การแก้ไขขอบเขต การคุ้มครองดังกล่าวจึงมีความเหมาะสมกับประเทศไทย^๘

๖. การแก้ไขเพิ่มเติมสิทธิทางศีลธรรมของผู้สร้างสรรค์และนักแสดง

กฎหมายของบางประเทศ เช่น ออสเตรเลีย กำหนดให้ผู้สร้างสรรค์และนักแสดงมีสิทธิที่จะได้รับการระบุชื่อ และมีสิทธิที่จะไม่ได้รับการระบุชื่อที่ผิดพลาด^๙

(b) includes, in the case of a literary, dramatic, musical or artistic work, making it available to the public by means of an electronic retrieval system; and related expressions shall be construed accordingly.

^๖ Indonesia Copyright Act Section ๑:

๑๑. Publication means any reading, broadcasting, exhibition of works using any means, either electronically or nonelectronically, or performing in any way so that works can be read, heard, or seen by others.

^๗ Singapore Copyright Act Section ๕๔:

(๑) Subject to sections ๕๘, ๕๙ and ๖๐, an edition of an authorial work is published only if copies of the edition have been supplied to the public (whether by sale, over the Internet, or otherwise).

^๘ WPPT Article ๓:

(๑) Contracting Parties shall accord the protection provided under this Treaty to the performers and producers of phonograms who are nationals of other Contracting Parties.

(๒) The nationals of other Contracting Parties shall be understood to be those performers or producers of phonograms who would meet the criteria for eligibility for protection provided under the Rome Convention, were all the Contracting Parties to this Treaty Contracting States of that Convention. In respect of these criteria of eligibility, Contracting Parties shall apply the relevant definitions in Article ๒ of this Treaty.

International Convention for the Protection of Performers, Producers of Phonograms and Broadcasting Organizations (Rome Convention) Article ๔: Each Contracting State shall grant national treatment to performers if any of the following conditions is met:

(a) the performance takes place in another Contracting State;

(b) the performance is incorporated in a phonogram which is protected under Article ๕ of this Convention;

(c) the performance, not being fixed on a phonogram, is carried by a broadcast which is protected by Article ๖ of this Convention.

^๙ Australia Copyright Act Section ๑๘๙:

In this Part, unless the contrary intention appears, moral right means:

(a) in relation to an author:

(i) a right of attribution of authorship; or

(ii) a right not to have authorship falsely attributed; or

(iii) a right of integrity of authorship; and

(b) in relation to a performer:

(i) a right of attribution of performership; or

(ii) a right not to have performership falsely attributed; or

(iii) a right of integrity of performership.

การกำหนดให้ผู้สร้างสรรค์และนักแสดงมีสิทธิที่จะเรียกร้องให้ผู้รับโอนสิทธิหรือบุคคลอื่นระบุว่าตนเป็นผู้สร้างสรรค์หรือนักแสดง และมีสิทธิเรียกร้องให้ผู้รับโอนสิทธิหรือบุคคลอื่นแก้ไขข้อให้ถูกต้อง มีความเหมาะสมกับประเทศไทย เนื่องจากวิชาชีพของผู้สร้างสรรค์และนักแสดงทั้งในประเทศไทย และในประเทศอื่น ๆ เป็นวิชาชีพที่ส่วนหนึ่งของความสำเร็จขึ้นอยู่กับการทำงานหรือการแสดงของตนเป็นที่รู้จักต่อสาธารณชน ดังนั้น การที่มีผู้ดำเนินงานไปเผยแพร่โดยไม่ระบุชื่อหรือระบุชื่อผิดพลาดจึงสร้างความเดือดร้อนต่อผู้สร้างสรรค์และนักแสดงอย่างมาก การกำหนดให้ผู้สร้างสรรค์และนักแสดงมีสิทธิตามกฎหมายนี้ จึงเป็นวิธีการที่เหมาะสมในการแก้ไขความเดือดร้อนดังกล่าว

๗. การแก้ไขเพิ่มเติมสิทธิแต่ผู้เดียวของนักแสดง

สนธิสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของนักแสดงและผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียง (WIPO Performances and Phonograms Treaty: WPPT) ซึ่งประเทศไทยมีพันธกรณีที่จะต้องเข้าเป็นภาคี กำหนดให้ประเทศภาคีต้องให้ความคุ้มครองสิทธิแต่ผู้เดียวของนักแสดงในการทำซ้ำ จำหน่าย ทำให้สาธารณชน อาจเข้าถึงได้จากสถานที่และในเวลาที่แตกต่างกัน และให้เข้า ประเทศที่เป็นภาคีของ WPPT เช่น สหราชอาณาจักร สิงคโปร์ อินเดีย จึงมีการกำหนดสิทธิดังกล่าวไว้ นอกจากนี้ การกำหนดสิทธิดังกล่าว ยังเป็นการเพิ่มอำนาจต่อรองให้แก่นักแสดงโดยมีเป้าประสงค์ที่จะให้นักแสดงได้รับค่าตอบแทนสำหรับการแสดงของตนมากยิ่งขึ้น ซึ่งประเทศไทยก็เป็นประเทศหนึ่งที่นักแสดงมีอำนาจต่อรองน้อยกว่าเจ้าของลิขสิทธิ์ การกำหนดสิทธิแต่ผู้เดียวของนักแสดงเพิ่มเติมจึงมีความเหมาะสมกับประเทศไทย^{๑๑}

๘. การแก้ไขเพิ่มเติมสิทธิได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรมของนักแสดง

กฎหมายของบางประเทศ เช่น สหราชอาณาจักร กำหนดให้นักแสดงมีสิทธิได้รับค่าตอบแทน สำหรับการใช้งานสิ่งบันทึกเสียงจากเจ้าของลิขสิทธิ์ โดยหากตกลงค่าตอบแทนกันไม่ได้ให้ Copyright Tribunal เป็นผู้กำหนดค่าตอบแทนเป็นรายกรณี การกำหนดให้นักแสดงมีสิทธิได้รับค่าตอบแทนจากเจ้าของลิขสิทธิ์ เหมาะสมกับประเทศไทยเนื่องจากการป้องกันปัญหาการจัดเก็บค่าใช้งานสิ่งบันทึกเสียงจากผู้ประกอบการซ้ำซ้อน อย่างไรก็ตาม การกำหนดให้ Copyright Tribunal เป็นผู้กำหนดค่าตอบแทนเป็นรายกรณี ไม่เหมาะสมกับประเทศไทย เนื่องจากทำให้นักแสดงไม่อาจทราบได้ว่าอัตราค่าตอบแทนที่เหมาะสมควรจะอยู่ในระดับใด และอาจก่อให้เกิดข้อพิพาทซ้ำซ้อนเนื่องจากต้องพิจารณาแยกไปทุกรายกรณี^{๑๒}

^{๑๑} India Copyright Act Section ๓๘A:

(๑) Without prejudice to the rights conferred on authors, the performer's right which is an exclusive right subject to the provisions of this Act to do or authorise for doing any of the following acts in respect of the performance or any substantial part thereof, namely: —

(a) to make a sound recording or a visual recording of the performance, including—
(i) reproduction of it in any material form including the storing of it in any medium by electronic or any other means;
(ii) issuance of copies of it to the public not being copies already in circulation;
(iii) communication of it to the public;
(iv) selling or giving it on commercial rental or offer for sale or for commercial rental any copy of the recording;

(b) to broadcast or communicate the performance to the public except where the performance is already broadcast.

^{๑๒} UK Copyright, Designs, and Patents Act Section ๑๘๒D:

(๑) Where a commercially published sound recording of the whole or any substantial part of a qualifying performance—

(a) is played in public, or
(b) is communicated to the public otherwise than by its being made available to the public in the way mentioned in section ๑๘๒CA(๑),
the performer is entitled to equitable remuneration from the owner of the copyright in the sound recording or, where copyright in the sound recording has expired pursuant to section ๑๙๑HA(๔), from a person who plays the sound recording in public or communicates the sound recording to the public.

(๓) The amount payable by way of equitable remuneration is as agreed by or on behalf of the persons by and to whom it is payable, subject to the following provisions.

(๔) In default of agreement as to the amount payable by way of equitable remuneration, the person by or to whom it is payable may apply to the Copyright Tribunal to determine the amount payable.

กฎหมายของบางประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา ๑๗ U.S. Code Section ๑๑๔ กำหนดให้มีการใช้มาตรการบังคับใช้สิทธิ (Statutory Licenses) สำหรับการใช้งานสิ่งบันทึกเสียง โดยเงื่อนไขและอัตราค่าตอบแทนที่จะต้องจ่ายนี้ ให้กำหนดโดย Copyright Royalty Judges ทุก ๆ ๕ ปี ค่าตอบแทนที่จัดเก็บได้ทั้งหมดนั้น ให้องค์กรจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์ที่ Copyright Royalty Judges เป็นผู้แต่งตั้งให้ดำเนินการจัดเก็บค่าตอบแทนจากสิ่งบันทึกเสียงแทนการจัดสรร โดยกึ่งหนึ่งให้จ่ายให้แก่เจ้าของลิขสิทธิ์ ร้อยละสี่สิบห้าให้จ่ายให้แก่นักแสดงนำ และร้อยละห้าให้จ่ายให้แก่นักดนตรีและนักแสดงฉากหลัง

การกำหนดให้องค์กรจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์ที่ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้ดำเนินการจัดเก็บและจัดสรรค่าตอบแทนจากการใช้งานสิ่งบันทึกเสียง ไม่เหมาะสมกับประเทศไทยเพราะปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายที่กำกับดูแลการดำเนินงานขององค์กรจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์ ทำให้การกำกับดูแลการจัดสรรค่าตอบแทนผ่านองค์กรจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์เป็นไปได้ยาก แต่ทั้งนี้ การกำหนดสัดส่วนอัตราค่าตอบแทนที่นักแสดงมีสิทธิได้รับในกรณีที่ไม่ได้มีการตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่นไว้อย่างชัดเจนมีความเหมาะสมกับประเทศไทย เนื่องจากจะทำให้ทั้งเจ้าของลิขสิทธิ์และนักแสดงทราบถึงสัดส่วนของค่าตอบแทนที่นักแสดงมีสิทธิได้รับหากไม่มีการตกลงกันไว้เป็นการเฉพาะ

๙. การแก้ไขเพิ่มเติมอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการลิขสิทธิ์

กฎหมายของบางประเทศ เช่น สหราชอาณาจักร กำหนดให้มี Copyright Tribunal ซึ่งมีหน้าที่กำหนดค่าตอบแทนสำหรับการใช้งานสิ่งบันทึกเสียงของนักแสดง ในกรณีที่นักแสดงและเจ้าของลิขสิทธิ์ในสิ่งบันทึกเสียงไม่ได้มีการตกลงกันไว้ กฎหมายของบางประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา กำหนดให้มี Copyright Royalty Judges ซึ่งมีหน้าที่กำหนดเงื่อนไขและอัตราค่าตอบแทนที่ผู้ใช้งานสิ่งบันทึกเสียงจะต้องจ่ายให้แก่เจ้าของลิขสิทธิ์และนักแสดง

การกำหนดให้คณะกรรมการลิขสิทธิ์มีอำนาจกำหนดอัตราค่าตอบแทนที่เป็นธรรมของนักแสดงสำหรับการใช้งานสิ่งบันทึกเสียงมีความเหมาะสมกับประเทศไทย เนื่องจากการกำหนดอัตราค่าตอบแทนนั้นต้องอาศัยประสบการณ์และความรู้ความเข้าใจในธุรกิจสิ่งบันทึกเสียง ควรที่จะกำหนดโดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียทั้งในฝั่งของเจ้าของลิขสิทธิ์ในสิ่งบันทึกเสียง ฝั่งของนักแสดง และฝั่งของผู้ใช้งานลิขสิทธิ์ และควรที่จะผ่านการกลั่นกรองโดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างรอบคอบเพื่อไม่ให้เกิดการขัดขวางการประกอบธุรกิจ หรือเป็นการเอื้อประโยชน์ต่อฝ่ายใดเกินสมควร ซึ่งคณะกรรมการลิขสิทธิ์มีองค์ประกอบตามกฎหมายประกอบด้วย ผู้แทนของสมาคมเจ้าของลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดง และผู้แทนจากสมาคมผู้ใช้งานลิขสิทธิ์ จึงมีความจำเป็นและเหมาะสมในกรณีนี้

๑๐. การเพิ่มบทบัญญัติเกี่ยวกับการทำลายของกลางในคดีแพ่ง

กฎหมายของบางประเทศ เช่น สหราชอาณาจักร สิงคโปร์ กำหนดให้ศาลมีอำนาจสั่งให้นำสิ่งของละเมิดลิขสิทธิ์ไปทำให้ใช้ไม่ได้หรือทำลายเสีย^{๑๓}

(๕) A person to or by whom equitable remuneration is payable may also apply to the Copyright Tribunal—

(a) to vary any agreement as to the amount payable, or

(b) to vary any previous determination of the Tribunal as to that matter;

^{๑๓} UK Copyright, Designs, and Patents Act Section ๑๑๔:

(๑) An application may be made to the court for an order that an infringing copy or other article delivered up in pursuance of an order under section ๑๙ or ๑๐๘, or seized and detained in pursuance of the right conferred by section ๑๐๐, shall be—

(a) forfeited to the copyright owner, or

(b) ~~destroyed or otherwise dealt with~~ as the court may think fit, or for a decision that no such order should be made.

การกำหนดให้ศาลมีอำนาจสั่งให้นำสิ่งของไปทำให้ใช้ไม่ได้หรือทำลายเสียมีความเหมาะสมกับประเทศไทย เนื่องจากเป็นการเปิดโอกาสให้ศาลสามารถเยียวยาความเสียหายของเจ้าของสิทธิได้โดยไม่จำเป็นต้องดำเนินคดีทางอาญา

๑๑. การปรับปรุงบทกำหนดโทษ

กฎหมายของต่างประเทศส่วนใหญ่ไม่มีการกำหนดอัตราโทษขั้นต่ำไม่ว่าโทษปรับหรือโทษจำคุกสำหรับการละเมิดลิขสิทธิ์ ในประเทศที่มีการกำหนดอัตราโทษขั้นต่ำ เช่น จีนกำหนดไว้เฉพาะสำหรับกรณีที่เกิดความเสียหายร้ายแรง อินเดียกำหนดให้ศาลพิพากษาต่ำกว่าโทษขั้นต่ำได้ ถ้าการละเมิดลิขสิทธิ์มิได้กระทำเพื่อการค้า รายละเอียดปรากฏตามตาราง

ประเทศ	อัตราโทษปรับ ขั้นต่ำ	อัตราโทษจำคุก ขั้นต่ำ	หมายเหตุ
สหรัฐอเมริกา	ไม่มี	ไม่มี	
สหราชอาณาจักร	ไม่มี	ไม่มี	
สาธารณรัฐประชาชนจีน	ไม่มี	มี	เฉพาะกรณีความเสียหายร้ายแรงมาก
สิงคโปร์	ไม่มี	ไม่มี	
มาเลเซีย	มี	ไม่มี	
อินโดนีเซีย	ไม่มี	ไม่มี	
ฟิลิปปินส์	มี	มี	
ญี่ปุ่น	ไม่มี	ไม่มี	
เกาหลี	ไม่มี	ไม่มี	
นิวซีแลนด์	ไม่มี	ไม่มี	
ออสเตรเลีย	ไม่มี	ไม่มี	
อินเดีย	มี	มี	ศาลพิพากษาต่ำกว่าโทษขั้นต่ำได้ ถ้ามิได้กระทำเพื่อการค้า
รัสเซีย	ไม่มี	ไม่มี	
สวิตเซอร์แลนด์	ไม่มี	ไม่มี	
เยอรมนี	ไม่มี	ไม่มี	
ไนจีเรีย	ไม่มี	ไม่มี	

(๒) In considering what order (if any) should be made, the court shall consider whether other remedies available in an action for infringement of copyright would be adequate to compensate the copyright owner and to protect his interests.

Singapore Copyright Act Section ๓๑๐:

(๑) The Court may order the offending items to be —

- (a) forfeited to the claimant;
- (b) destroyed; or
- (c) otherwise dealt with.

การยกเลิกอัตราโทษขั้นต่ำในคดีละเมิดลิขสิทธิ์เหมาะสมกับประเทศไทย เนื่องจากจะทำให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจกำหนดโทษให้สอดคล้องกับพฤติการณ์และความร้ายแรงของความผิดที่จำเลยกระทำได้

๔. การรับฟังความคิดเห็น

- ได้รับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องแล้ว
- ได้นำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการวิเคราะห์ผลกระทบแล้ว

๕. ความสัมพันธ์หรือความใกล้เคียงกับกฎหมายอื่น

ร่างกฎหมายนี้มีความสัมพันธ์หรือใกล้เคียงกับกฎหมายอื่นหรือไม่ อย่างไร

กฎหมายลิขสิทธิ์เป็นกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาที่บัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ โดยหลักการทั่วไปของร่างพระราชบัญญัตินี้จึงไม่มีความซ้ำซ้อนหรือใกล้เคียงกับกฎหมายอื่น อย่างไรก็ตาม มีประเด็นในร่างพระราชบัญญัติที่มีความสัมพันธ์หรือใกล้เคียงกับกฎหมายอื่น ดังนี้

๑. ร่างมาตรา ๔๔/๒ เกี่ยวกับการอนุญาตให้บุคคลอื่นใช้สิทธิของนักแสดงจะต้องไม่เป็นการอนุญาตโดยกำหนดเงื่อนไขในลักษณะที่เป็นการจำกัดการแข่งขันโดยไม่เป็นธรรม มีความสัมพันธ์หรือใกล้เคียงกับกฎหมายแข่งขันทางการค้า

๒. ร่างมาตรา ๖๕/๒ เกี่ยวกับการนำสิ่งของละเมิดลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดงไปทำให้ใช้ไม่ได้หรือทำลาย มีความสัมพันธ์หรือใกล้เคียงกับกฎหมายแพ่งและกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในเรื่องละเมิดและการบังคับคดีตามคำพิพากษา

๖. ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๖.๑ กฎหมายนี้จำกัดสิทธิหรือเสรีภาพ หรือก่อให้เกิดหน้าที่หรือภาระอะไรแก่ใครบ้าง

- ผู้ประกอบการซึ่งใช้งานสิ่งบันทึกเสียงและสิ่งบันทึกการแสดง อาจต้องรับภาระค่าใช้จ่ายในการใช้งานเพลงและสิ่งบันทึกการแสดงมากขึ้น ซึ่งค่าใช้จ่ายนี้ ในท้ายที่สุดแล้วอาจมีการส่งต่อต้นทุนไปยังผู้บริโภค

- เจ้าของลิขสิทธิ์ในสิ่งบันทึกเสียง จะมีหน้าที่ตามกฎหมายในการแบ่งส่วนค่าลิขสิทธิ์สำหรับการแพร่เสียงแพร่ภาพหรือการเผยแพร่ต่อสาธารณชนโดยตรงซึ่งสิ่งบันทึกเสียงที่จัดเก็บได้เป็นค่าตอบแทนให้แก่นักแสดงตามอัตราที่คณะกรรมการลิขสิทธิ์ประกาศกำหนด

๖.๒ มีมาตรการป้องกัน แก้อั้ว คุ้มครอง หรือเยียวยาให้แก่ผู้ได้รับผลกระทบตาม ๖.๑ อย่างไร

- กรมทรัพย์สินทางปัญญาจะทำความเข้าใจกับเจ้าของลิขสิทธิ์ นักแสดง และองค์กรจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์ว่าการปรับขึ้นราคาที่จัดเก็บจากผู้ใช้งานสิ่งบันทึกเสียงและผู้บริโภคต้องปรับขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไปตามกลไกตลาด เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อผู้ประกอบการซึ่งใช้งานสิ่งบันทึกเสียงและผู้บริโภคเกินสมควร

- กรมทรัพย์สินทางปัญญาจะหารือกับคณะกรรมการลิขสิทธิ์เพื่อกำหนดอัตราค่าตอบแทนที่เป็นธรรมในอัตราที่เหมาะสม ไม่สูงหรือต่ำเกินสมควร เพื่อไม่ให้เป็นการหรืออุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจของเจ้าของลิขสิทธิ์ในสิ่งบันทึกเสียง

๖.๓ กฎหมายนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศ สังคม หรือประชาชนอย่างไร

- การเข้าเป็นภาคี WPPT เป็นพันธกรณีประการหนึ่งของประเทศไทยตามความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership: RCEP) ที่จะส่งผลดีทางเศรษฐกิจต่อประเทศไทย เนื่องจากเป็นการลดกำแพงภาษีในการนำเข้าและส่งออกสินค้า นอกจากนี้

ยังเป็นการสนับสนุนให้นักลงทุนมีความมั่นใจที่จะลงทุนในอุตสาหกรรมเพลงไทยมากยิ่งขึ้น เป็นการดึงดูดทั้งนักลงทุนไทยและนักลงทุนต่างประเทศ (Foreign Direct Investment : FDI)

- เป็นการยกระดับการคุ้มครองสิทธิของนักแสดงและผู้ผลิตสิ่งบันเทิงเสียงให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล ทำให้นักแสดงและผู้ผลิตสิ่งบันเทิงเสียงมีโอกาสใช้ประโยชน์การแสดงและการสร้างสรรค์สิ่งบันเทิงเสียงได้มากขึ้น และได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรมสำหรับการแสดงหรือการสร้างสรรค์งาน

- กฎหมายลิขสิทธิ์มีความทันสมัยต่อสภาพสังคมปัจจุบันที่มีพัฒนาการทางเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง และมีการใช้ประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ผ่านทางอินเทอร์เน็ตอย่างแพร่หลาย

- แก้ไขปัญหาการข่มขู่ ริดเอาทรัพย์สิน จากการจับกุมคดีละเมิดลิขสิทธิ์โดยไม่สุจริต และแก้ไขปัญหาการที่ผู้กระทำความผิดไม่ต้องรับการลงโทษ

๗. ความพร้อมและต้นทุนของรัฐในการปฏิบัติตามและการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย

๗.๑ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์

๗.๒ มีแนวทางและระยะเวลาเตรียมการในการปฏิบัติตามหรือบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร และมีการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกหรือลดขั้นตอนและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการหรือไม่

กระทรวงพาณิชย์ โดยกรมทรัพย์สินทางปัญญาจะประสานงานอย่างใกล้ชิดกับผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน โดยเฉพาะเจ้าของลิขสิทธิ์ นักแสดง องค์กรจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์ ผู้ประกอบการซึ่งใช้งานสิ่งบันเทิงเสียง เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิที่ได้มีการปรับปรุงหรือได้กำหนดขึ้นใหม่ และแนวทางการจ่ายค่าตอบแทนที่เป็นธรรมให้แก่นักแสดงตามร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. รวมทั้งการจัดทำอนุบัญญัติภายใต้ร่างพระราชบัญญัติฯ อย่างน้อย ๓ ฉบับ และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ร่างพระราชบัญญัติฯ ดังกล่าว เพื่อสร้างความเข้าใจแก่ประชาชน โดยจะใช้เวลาเตรียมการ ๑๘๐ วันนับแต่วันประกาศพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ในราชกิจจานุเบกษา

๗.๓ มีแนวทางและระยะเวลาในการสร้างความเข้าใจให้แก่ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามและการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร

กระทรวงพาณิชย์ โดยกรมทรัพย์สินทางปัญญาได้จัดสรรงบประมาณสำหรับโครงการสัมมนาเกี่ยวกับกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาที่แก้ไขปรับปรุงใหม่เป็นประจำทุกปี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนทั่วไปและรับฟังความคิดเห็นจากผู้อยู่ภายใต้บังคับกฎหมายและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ดังนั้น เมื่อมีการประกาศร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ในราชกิจจานุเบกษา กรมฯ จะพิจารณาจัดสัมมนาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ประชาชนทั่วไป นอกจากนี้ กรมฯ จะดำเนินการจัดทำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บไซต์กรมทรัพย์สินทางปัญญา www.ipthailand.go.th ต่อไป

๗.๔ ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่คาดว่าจะต้องใช้ในการปฏิบัติตามและการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายในระยะ ๓ ปีแรก เป็นจำนวน๒๒๖,๐๐๐.... บาท อัตรากำลังที่ต้องใช้๕.... อัตรา เป็นอัตรากำลังที่มีอยู่แล้วทั้งสิ้น

๑. งบประมาณการต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่คาดว่าจะต้องใช้ในการปฏิบัติตามและการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายในระยะ ๓ ปีแรก

- จัดการประชุมคณะกรรมการลิขสิทธิ์ปีละ ๒ ครั้ง ๕๒,๐๐๐ บาท
(ในประเด็นเกี่ยวกับการกำหนดอัตราค่าตอบแทนที่เป็นธรรมของนักแสดง)

คุณระยะเวลา	๓	ปี
รวมต้นทุน ๓ ปี	๑๕๖,๐๐๐	บาท
- จัดสัมมนาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ประชาชนทั่วไป ๑ ครั้ง	๗๐,๐๐๐	บาท
รวมต้นทุนทั้งหมด	<u>๒๒๖,๐๐๐</u>	บาท

๒. ประมาณอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานที่ต้องใช้ ๕ อัตรา

๓. ประมาณต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายและอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานที่คาดว่าจะต้องใช้ตามข้อ ๑ และข้อ ๒ ดังกล่าว เป็นงบประมาณที่หน่วยงานได้รับการจัดสรรประจำปีและเป็นอัตรากำลังที่มีอยู่แล้วทั้งสิ้น

๘. ผลกระทบโดยรวมที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๘.๑ ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ

- เชิงบวก

(๑) การเพิ่มสิทธิให้กับนักแสดง เป็นการส่งเสริมให้นักแสดง นักร้อง นักดนตรี ได้รับค่าตอบแทนจากการแสดงของตนมากยิ่งขึ้น จึงจะทำให้มีเงินหมุนเวียนในอุตสาหกรรมดนตรีและการท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น รายได้ที่ได้รับเพิ่มมากขึ้นนี้จะเป็นการสร้างให้เกิดวงจรส่งเสริม (Virtuous cycle) ให้มีการสร้างสรรค์งานใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น และทำให้นักแสดง นักร้อง นักดนตรี ได้รับค่าตอบแทนทั้งจากงานที่มีอยู่เดิมและงานที่จะเกิดขึ้นใหม่

(๒) การคุ้มครองสิทธิของนักแสดงจะส่งเสริมให้นักแสดงสร้างสรรค์งานใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น เป็นการสร้างโอกาสในทางเศรษฐกิจด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากในด้านสิ่งบันเทิงการแสดงโดยตรง เช่น สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งในและนอกประเทศมายังประเทศไทยเพื่อชื่นชมการแสดงต้นฉบับ

(๓) การยกเลิกอัตราโทษขั้นต่ำ ช่วยลดปัญหาการข่มขู่รีดไถจากการจับกุมการละเมิดลิขสิทธิ์ ทำให้ผู้ประกอบการไม่จำเป็นต้องยอมจ่ายค่าเสียหายที่เกินจริง และสามารถใชสิทธิผู้คดีในชั้นศาล ส่งผลให้การประกอบธุรกิจเป็นไปโดยมีความเป็นธรรมมากยิ่งขึ้น

(๔) การแก้ไขปรับปรุงกฎหมายลิขสิทธิ์ไทยให้สอดคล้องกับสนธิสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของนักแสดงและผู้ผลิตสิ่งบันเทิงเสียง (WIPO Performances and Phonograms Treaty: WPPT) เป็นพันธมิตรตามความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership: RCEP) การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายในครั้งนี้จึงจะเป็นผลดีต่อเศรษฐกิจไทยเนื่องจากทำให้ธุรกิจไทยสามารถใช้สิทธิประโยชน์ตามความตกลงทางเศรษฐกิจได้อย่างครบถ้วน นอกจากนี้ การเข้าเป็นภาคี WPPT เป็นข้อเรียกร้องที่ประเทศคู่เจรจาเขตการค้าเสรี (Free Trade Areas: FTA) นิยมเรียกร้องให้ประเทศไทยปฏิบัติตาม การปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับ WPPT จึงเป็นการอำนวยความสะดวกในการเจรจาเขตการค้าเสรีต่อไป ซึ่งจะเป็นผลดีในระยะยาวต่อการส่งออกของประเทศไทยผ่านการเพิ่มโอกาสและสร้างขีดความสามารถทางการแข่งขันให้กับผู้ประกอบการไทย

- เชิงลบ

(๑) ผู้ประกอบการและผู้บริโภคที่ใช้งานสิ่งบันเทิงการแสดงและสิ่งบันเทิงเสียง อาจต้องชำระค่าใช้งานสิ่งบันเทิงการแสดงและสิ่งบันเทิงเสียงเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม การใช้งานสิ่งบันเทิงเสียงเป็นทางเลือกในการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการที่จะเลือกใช้งานเพื่อดึงดูดให้มีผู้บริโภคเข้ามาใช้บริการธุรกิจของตน

(๒) การกำหนดให้นักแสดงมีสิทธิแต่ผู้เดียวในการแสดงของตนที่ได้มีการบันทึกไว้ ทำให้ผู้ที่ประสงค์จะใช้งานสิ่งบันเทิงการแสดงจะต้องได้รับความยินยอมจากทั้งเจ้าของลิขสิทธิ์และนักแสดง จึงจะสามารถใช้งาน

ได้โดยไม่ละเมิดสิทธิตามกฎหมาย ดังนั้น หากเจ้าของลิขสิทธิ์และนักแสดงไม่สามารถตกลงสิทธิกันได้ อาจทำให้เกิดความยุ่งยาก ซับซ้อน ในการใช้ประโยชน์จากสิ่งบันทึกการแสดงได้

๘.๒ ผลกระทบต่อสังคม

- เชิงบวก

(๑) การเพิ่มสิทธิให้กับนักแสดง เป็นการสร้างแรงจูงใจทางเศรษฐกิจให้มีการลงทุน ลงแรง สร้างสรรค์งานเพลงในอุตสาหกรรมดนตรีมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะทำให้สังคมไทยมีผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น

(๒) การขยายการคุ้มครองสิทธิของนักแสดง ให้ครอบคลุมการแสดงออกซึ่งศิลปะวัฒนธรรม เป็นการส่งเสริมและสนับสนุนกลุ่มนักแสดงที่สืบสานวัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่น

(๓) การยกเลิกอัตราโทษขั้นต่ำ ทำให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจกำหนดโทษให้สอดคล้องกับพฤติการณ์และความร้ายแรงของความผิดได้ เป็นการลดการใช้กฎหมายในเชิงข่มขู่เพื่อรีดเอาทรัพย์สินจากผู้ประกอบการที่อาจไม่ได้กระทำความผิดจริง และทำให้ผู้ที่กระทำความผิดได้รับโทษตามความร้ายแรงของความผิดที่ตนกระทำ

- เชิงลบ

(๑) การให้ความคุ้มครองสิทธิทางเศรษฐกิจแก่นักแสดงที่เพิ่มมากขึ้น อาจทำให้นักแสดงให้ความสำคัญกับการแสดงที่จะก่อให้เกิดรายได้มากกว่าการแสดงที่เป็นการสร้างสรรค์งานที่น่าสนใจแต่ไม่มีตลาดรองรับอย่างชัดเจน ทำให้อาจส่งผลให้การแสดงที่ตลาดผู้บริโภคมีขนาดเล็กสูญเสียโอกาสในการพัฒนาต่อไป

(๒) การยกเลิกอัตราโทษขั้นต่ำอาจทำให้กลุ่มบุคคลที่ละเมิดลิขสิทธิ์และสิทธิของนักแสดงไม่เกรงกลัวต่อโทษตามกฎหมายได้ อย่างไรก็ตาม กฎหมายลิขสิทธิ์ปัจจุบันได้มีการกำหนดให้ผู้กระทำความผิดฐานละเมิดลิขสิทธิ์ซ้ำต้องระวางโทษเป็นสองเท่าจากโทษที่บัญญัติไว้ จึงน่าจะเพียงพอที่จะป้องปรามการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อการค้าได้

๘.๓ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพ

ร่างกฎหมายมาตรา ๖๕/๒ เกี่ยวกับการนำสิ่งของที่ละเมิดลิขสิทธิ์ไปทำให้ใช้ไม่ได้หรือทำลาย ในคดีแพ่ง เปิดช่องให้ศาลสามารถสั่งให้กำจัดสิ่งของที่ละเมิดลิขสิทธิ์ในวิธีการอื่นนอกจากการทำลายได้ เช่น การนำไปทำให้ใช้ไม่ได้โดยการนำไปรีไซเคิลเป็นวัสดุหรือสินค้าอื่นที่ไม่ละเมิดลิขสิทธิ์ การกำหนดกฎหมายในลักษณะนี้ เป็นการส่งผลดีต่อสิ่งแวดล้อม เนื่องจากเป็นการส่งเสริมหลักเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) โดยไม่บังคับให้ศาลต้องสั่งให้นำสิ่งของละเมิดลิขสิทธิ์ไปทำลายให้เสียเปล่าแต่เพียงอย่างเดียว

๘.๔ ผลกระทบอื่นที่สำคัญ

- ไม่มี -

ส่วนที่ ๒

เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ
การกำหนดโทษอาญา และการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจ

๙. เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบอนุญาต

ไม่มีการกำหนดให้ใช้ระบบอนุญาต

๑๐. เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบคณะกรรมการ

กำหนดให้ใช้ระบบคณะกรรมการในการกำหนดอัตราค่าตอบแทนที่เป็นธรรมของนักแสดงสำหรับการใช้งานสิ่งบันทึกเสียงในกรณีที่ไม่มีการตกลงกันไว้ เนื่องจากการกำหนดอัตราค่าตอบแทนนั้น ต้องอาศัยประสบการณ์และความรู้ความเข้าใจในธุรกิจสิ่งบันทึกเสียง ควรที่จะกำหนดโดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียทั้งในฝั่งของเจ้าของลิขสิทธิ์ในสิ่งบันทึกเสียง ฝั่งของนักแสดง และฝั่งของผู้ใช้งานลิขสิทธิ์ และควรที่จะผ่านการกลั่นกรองโดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างรอบคอบเพื่อไม่ให้เป็นการขัดขวางการประกอบธุรกิจหรือเป็นการเอื้อประโยชน์ต่อฝ่ายใดเกินสมควร ซึ่งคณะกรรมการลิขสิทธิ์มีองค์คณะตามกฎหมายประกอบด้วยผู้แทนของสมาคมเจ้าของลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดง และผู้แทนจากสมาคมผู้ใช้งานลิขสิทธิ์ จึงมีความจำเป็นและเหมาะสมที่จะใช้ระบบคณะกรรมการในกรณีนี้

๑๑. เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดโทษทางอาญา

กำหนดโทษทางอาญาสำหรับการละเมิดสิทธิแต่ผู้เดียวของนักแสดงที่เพิ่มขึ้นมาใหม่ เพื่อเป็นการป้องปรามไม่ให้เกิดการละเมิดสิทธิของนักแสดง โดยใช้มาตรการเดียวกันกับการป้องปรามการละเมิดลิขสิทธิ์ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน นอกจากนี้ ร่างกฎหมายฉบับนี้ได้ยกเลิกอัตราโทษขั้นต่ำตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์เพื่อให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจกำหนดโทษให้สอดคล้องกับพฤติการณ์และความร้ายแรงของความผิดของจำเลยได้

๑๒. เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจในการออกคำสั่งทางปกครองหรือดำเนินกิจการทางปกครอง

ยกเลิกการกำหนดให้อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญามีดุลพินิจในการออกคำสั่งทางปกครองเกี่ยวกับการกำหนดอัตราค่าตอบแทนที่เป็นธรรมของนักแสดงสำหรับการใช้งานสิ่งบันทึกเสียงในกรณีที่ไม่มีการตกลงกันไว้ โดยกำหนดให้คณะกรรมการลิขสิทธิ์ออกอนุบัญญัติเกี่ยวกับอัตราค่าตอบแทนที่เป็นธรรมในกรณีที่ไม่มีการตกลงกันไว้แทน

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อมูลที่ปรากฏในรายงานนี้เป็นข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบและวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วนแล้ว

ลงชื่อ

(นายวุฒิไกร ลีวีระพันธุ์)

อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา

วัน/เดือน/ปีที่จัดทำ.....

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ กรมทรัพย์สินทางปัญญา

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ นางแววดาว ดำรงผล ผู้อำนวยการกองกฎหมาย

โทร. ๐๒-๕๔๗-๕๑๙๑

อีเมล : legaldipo๙@gmail.com